

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 20 maja 2025 r.
Znak sprawy: DPB.dr.680.11.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 9497 w sprawie gospodarki wodnej i ochrony siedlisk bagiennych w Biebrzańskim Parku Narodowym

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 9497 posłów Jarosława Sachajko i Anny Gembickiej w sprawie gospodarki wodnej i ochrony siedlisk bagiennych w Biebrzańskim Parku Narodowym (BbPN), przekazuję następujące informacje w zakresie właściwości Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Małe zasoby wodne, nierównomierny rozkład opadów atmosferycznych i niedostateczne uwilgotnienie powodują duże straty w rolnictwie. Wraz z postępowaniem zmian klimatu, obserwowany jest wzrost częstości i intensywności występowania susz, który powoduje dalszy wzrost zapotrzebowania na wodę. Z tego względu MRiRW wspiera wszelkie inicjatywy służące retencji wody na obszarach wiejskich. Wdrażanych jest szereg działań zachęcających rolników do ochrony terenów podmokłych i torfowisk.

Ad. 1. Ile łącznie środków publicznych (z PROW, LIFE, NFOŚiGW i innych) wydatkowano w latach 2015–2024 na koszenie łąk w BbPN?

W ramach WPR istnieje szereg instrumentów wsparcia przyznawanego do powierzchni użytków rolnych, w tym trwałych użytków zielonych.

Płatności bezpośrednie – to najbardziej powszechne formy wsparcia w ramach WPR. Jednym z warunków przyznawania płatności bezpośrednich jest prowadzenie przez rolnika działalności rolniczej, która może polegać na:

- wytwarzaniu produktów rolnych przez hodowlę lub chów zwierząt do celów gospodarskich lub uprawę lub hodowlę roślin, lub
- utrzymywaniu użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza użycie zwykłych metod rolniczych i zwykłego sprzętu rolniczego¹.

W związku z powyższym, działalność rolnicza na trwałych użytkach zielonych (TUZ) może być realizowana m. in. poprzez wypas zwierząt lub przeprowadzenie jednego zabiegu agrotechnicznego mającego na celu usunięcie lub zniszczenie niepożądaną roślinności np. koszenie.

Warto podkreślić, że w ramach płatności bezpośrednich wdrażany jest dobrowolny ekoschemat **Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych**. Celem tego ekoschematu jest promowanie retencjonowania wody, które poprawia gospodarkę wodną, a także ogranicza emisję dwutlenku węgla do atmosfery poprzez ograniczenie rozkładu materii organicznej. Warunkiem uzyskania płatności jest wystąpienie na trwałym użytku zielonym zalania lub podtopienia w określonym czasie. Płatność w ramach tego ekoschematu dotyczy trwałych użytków zielonych (TUZ), objętych równolegle wsparciem: ekologicznym lub w ramach praktyki *Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt* (w ramach płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi), lub rolno-środowiskowo-klimatycznym związanym z zachowaniem niektórych cennych siedlisk przyrodniczych (z wyłączeniem wariantu Murawy) i siedlisk zagrożonych gatunków ptaków poza obszarami Natura 2000 lub na obszarach Natura 2000 lub rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach Interwencji *Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000*, a od 2025 r. również obszarów wyznaczonych w ramach normy GAEC 2.

W kampanii 2023 ekoschematem retencyjnym w kraju objęto ok. 106 tys. ha i wypłacono ok. 31,6 mln zł. W kampanii 2024 wsparciem zostanie objęta powierzchnia ok. 61 tys. ha, a kwota płatności wyniesie ok. 14,8 mln zł. Łącznie w kampanii 2023 i 2024 zostanie wypłacone ok. 46,4 mln zł.

---

¹ Zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 marca 2023 r. w sprawie kryteriów uznawania użytków rolnych za pozostające w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy (Dz. U. z 2023 r. poz. 461, z późn. zm.)

Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne

W zakresie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych istnieje możliwość uzyskania wsparcia do ekstensywnego użytkowania rolniczego łąk i pastwisk położonych zarówno na obszarach Natura 2000, jak i poza obszarami Natura 2000.

Celem płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 (PS WPR) i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW 2014-2020) realizowanych na obszarach Natura 2000 i poza nimi, tj.:

- Interwencji 1. *Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 PS WPR oraz Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 (PROW 2014-2020),*
- Interwencji 2. *Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 PS WPR oraz Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 (PROW 2014-2020),*
- Interwencji 3. *Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 (nowa interwencja od 2023 r.),*

jest utrzymanie, zapobieganie pogarszaniu się lub przywrócenie właściwego stanu ochrony: cennych siedlisk przyrodniczych, w tym siedlisk hydrogenicznych (zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych, zalewowych łąk selernicowych i słonorośli, półnaturalnych łąk wilgotnych i świeżych oraz torfowisk) oraz siedlisk lęgowych ptaków (rycyka, kszczyka, krwawodzioba, czajki, dubelta, kulika wielkiego, wodniczki oraz derkacza).

Rolnicy realizujący zobowiązania w ramach ww. płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, oprócz stosowania praktyk agrotechnicznych w zakresie odpowiedniego użytkowania cennych siedlisk sprzyjających ich zachowaniu obejmujących w szczególności: stosowanie odpowiedniej liczby pokosów, ekstensywny wypas zwierząt, dostosowanie terminów koszenia/wypasu do potrzeb ochrony przyrody czy też pozostawienie powierzchni niekoszonych. Jednocześnie beneficjenci nie mogą ingerować w system urządzeń melioracyjnych (obowiązuje zakaz tworzenia nowych, rozbudowy, przebudowy i odtwarzania tych urządzeń), z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania ich do potrzeb związanych z utrzymaniem i poprawą warunków siedliskowych.

W ramach płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych PROW 2014-2020 oraz PS WPR ukierunkowanych na ochronę cennych łąk i pastwisk, w tym siedlisk hydrogenicznych, tj. zależnych od wody - w kampanii 2023 r. w kraju wsparciem

zostało objęte ok. 600 tys. ha siedlisk hydrorogenicznych na kwotę ok. 780 mln zł. Natomiast w kampanii 2024 deklarowana powierzchnia wynikająca ze złożonych wniosków wyniosła ok. 626 tys. ha.

W załączniku przekazuję informacje uzyskane z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na temat ww. płatności przyznanych w latach 2015-2024 do gruntów położonych na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego. Dane obejmują lata 2015-2024.

Ad. 5. Czy prowadzi się kontrolę, czy koszenie łąk przynosi efekt przyrodniczy, czy jedynie stanowi sposób transferu środków publicznych do zaprzyjaźnionych firm?

Zachowanie siedlisk przyrodniczych zależy od wielu czynników zewnętrznych, w tym czynników niezależnych od działań związanych z rolniczym użytkowaniem, takich jak nieprzewidywalne warunki pogodowe i zmiany klimatyczne. Istotny jest jednak fakt, że dzięki wdrażaniu od prawie 20 lat działań rolno-środowiskowo-klimatycznych udało się zachować lub odtworzyć półnaturalne siedliska przyrodnicze (min. łąki świeże, łąki wilgotne oraz łąki trzęślicowe) oraz siedliska lęgowe ptaków związanych z łąkami, pastwiskami oraz mokradłami (m.in. wodniczka, dubelt, rycyk) zarówno na obszarach Natura 2000, jak i poza tymi obszarami. Realizacja ww. działań sprzyja utrzymaniu bogactwa florystycznego siedlisk oraz specyficznych dla nich gatunków roślin oraz ogranicza rozprzestrzenianie się gatunków ekspansywnych i inwazyjnych.

Z licznych badań naukowych prowadzonych od wielu lat przez instytuty badawcze (w tym m.in. przez Instytut Technologiczno-Przyrodniczy-Państwowy Instytut Badawczy) wynika, że praktyki rolnicze stosowane w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych przyczyniają się do zachowania bogactwa przyrodniczego krajobrazu oraz zwiększenia retencji poprzez ochronę cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków ptaków związanych z krajobrazem półnaturalnych ekosystemów. W szczególności sprzyjają temu wymogi związane z regularnym ekstensywnym wykaszaniem lub wypasaniem trwałych użytków zielonych, usuwaniem skoszonej biomasy, zachowaniem niewielkich fragmentów powierzchni niekoszonych w danym roku (od 5 do 20 % działki rolnej) oraz ograniczeniem lub zakazem nawożenia i stosowania środków ochrony roślin. Jednocześnie zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych zakazuje się tworzenia nowych urządzeń melioracji wodnych oraz rozbudowy, przebudowy i odtwarzania istniejących urządzeń melioracji wodnych, chyba że takie działania:

- wynikają z planu ochrony albo planu zadań ochronnych ustanowionych dla danego obszaru Natura 2000 lub
- dotyczą dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z utrzymaniem lub poprawą warunków siedliskowych gatunków lub siedlisk, jeżeli takie działania zostaną dopuszczone, szczegółowo określone i uzasadnione przez eksperta przyrodniczego lub doradcę rolnośrodowiskowego.

Na obszarach, na których realizowane są praktyki rolno-środowiskowo-klimatyczne obserwuje się utrzymanie, jak i poprawę stanu siedlisk. Zaobserwowano także, że ptaki z gatunków zagrożonych wyginięciem preferują obszary, na których są prowadzone praktyki prośrodowiskowe wdrażane w ramach działań rolno-środowiskowo-klimatycznych podejmowanych w ramach WPR. Realizacja ww. działań rolno-środowiskowo-klimatycznych ogranicza także rozprzestrzenianie się gatunków ekspansywnych i inwazyjnych.

Dzięki użytkowaniu gruntów zgodnie z wymogami rolno-środowiskowo-klimatycznymi udało się w większości zachować, a czasami nawet poprawić stan półnaturalnych siedlisk przyrodniczych (min. łąki świeże, łąki trzęślicowe) oraz siedliska lęgowe ptaków związanych z łąkami, pastwiskami oraz mokradłami (m.in. wodniczka) zarówno na obszarach Natura 2000, jak i poza tymi obszarami.

Ad. 6. Dlaczego w BbPN nie wdraża się modelu podobnego do niemieckiego, opartego na gospodarowaniu wodą i angażowaniu lokalnej wspólnoty?

Odnosząc się do kwestii dotyczącej angażowania lokalnych wspólnot, warto pamiętać o Lokalnych Partnerstwach ds. Wody (LPW). Partnerstwa swoją działalnością obejmują obręb powiatu. Ich celem jest poprawa gospodarki wodnej. Członkiem LPW może zostać każdy, wszelkie osoby lub podmioty zaangażowane w gospodarkę wodną - w szczególności: rolnicy, przedstawiciele spółek wodnych, samorządu (gminnego, powiatowego, wojewódzkiego), przedstawiciele terenowych organów PGW WP, Lasów Państwowych czy organizacji pozarządowych. Sprawnie funkcjonujące LPW mogą identyfikować problemy i podejmować inicjatywy w zakresie niezbędnych zmian w przepisach prawa – zgłaszać je do ministra właściwego ds. gospodarki wodnej, aktywizować i wzmacniać współpracę pomiędzy wszystkimi zaangażowanymi podmiotami. Oprócz działań promocyjnych, dla LPW przewidziana jest także rola edukacyjna – szerzenie informacji dotyczących racjonalnej gospodarki wodnej poprzez szkolenia, wykłady czy warsztaty skierowane do mieszkańców danego powiatu.

Ad. 8. Czy rozważane jest wprowadzenie dopłat dla rolników w BbPN na poziomie 4000 zł/ha za użytkowanie nawadnianych TUZ, zgodnie z koncepcją ekoschematów (np. retencja wody na TUZ), oraz jakie kroki planuje się w celu odbudowy spótek wodnych i rynku urządzeń melioracyjnych?

Należy zauważyć, że już obecnie jest szereg dopłat z których można korzystać na trwałych użytkach zielonych. Na TUZ mogą sumować się dopłaty bezpośrednie do TUZ, płatności rolno- środowiskowe do cennych łąk przyrodniczych oraz płatności w ramach ekoschematu retencyjnego. W efekcie dopłata do 1 hektara TUZ już obecnie może wynosić ok. 3 000 zł/ha.

Warto pamiętać, że budżet WPR jest ograniczony. Tym samym oprócz działań środowiskowych w ramach PS na lata 2023-2027 wspierane są cele gospodarcze i społeczne.

Ochrony i odbudowy zasobów przyrodniczych nie należy traktować jako celu nadrzędnego względem bezpieczeństwa żywnościowego, w szczególności biorąc pod uwagę obecną sytuację w rolnictwie związaną z już istniejącymi ograniczeniami wynikającymi z potrzeby realizacji wymogów środowiskowo-klimatycznych, jak również negatywnymi skutkami wystąpienia naturalnych katastrof w UE oraz wojny w Ukrainie. Bardzo ważne jest także, aby wszelkie planowane działania na rzecz odbudowy ekosystemów rolnych uwzględniały konieczność zagwarantowania odpowiednich środków finansowych również poza budżetem WPR.

Odnosząc się do kwestii odbudowy spótek wodnych i rynku urządzeń melioracyjnych, MRiRW zauważa, że zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne, spółki wodne to niepubliczne formy organizacyjne, ściśle ukierunkowane na zaspokajanie wskazanych przepisami ustawy potrzeb w zakresie gospodarowania wodami. Szczegółowe funkcjonowanie spółek, ich prawa i obowiązki, regulują przepisy ustawy Prawo wodne. Spółki wodne zrzeszają osoby fizyczne lub prawne na zasadzie dobrowolności. MRiRW nie może nakładać na potencjalnych członków obowiązku przystąpienia lub założenia spółki wodnej.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Załącznik:

Dane w zakresie powierzchni działek zadeklarowanych na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz kwoty przyznanych płatności w latach 2015-2024

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Załącznik

Dane w zakresie powierzchni działek zadeklarowanych na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz kwoty przyznanych płatności w latach 2015-2024 (stan na dzień 09.05.2025 r.)².

Rok	Typ płatności	Powierzchnia działek na terenie Biebrzańskiego PN [ha]	Szacunkowa kwota przyznanych płatności [PLN]
2015	Płatności bezpośrednie	20 878,65	17 547 252,13
2016	Płatności bezpośrednie	22 055,21	18 656 287,02
2017	Płatności bezpośrednie	22 121,08	18 681 210,75
2018	Płatności bezpośrednie	22 244,08	18 678 849,79
2019	Płatności bezpośrednie	20 267,23	17 724 990,94
2020	Płatności bezpośrednie	20 035,49	17 928 049,61
2021	Płatności bezpośrednie	23 318,20	20 989 359,43
2022	Płatności bezpośrednie	23 494,29	22 733 928,44
2023	Płatności bezpośrednie	23 280,02	17 096 161,71
	w tym ekoschemat Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych	10 462,10	2 988 142,40
2024	Płatności bezpośrednie	21 983,11	12 684 274,57
	w tym ekoschemat Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych	6 436,27	1 492 502,04
2015	Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne	7 242,64	8 409 433,84
2016	Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne	9 826,93	10 887 379,07
2017	Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne	12 418,40	13 421 072,27
2018	Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne	14 565,18	15 884 605,60
2019	Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne	13 034,09	13 489 382,62
2020	Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne	12 702,48	13 833 796,83
2021	Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne	16 078,82	20 844 601,21
2022	Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne	16 464,23	21 554 411,26
2023	Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne	15 888,99	22 826 912,99
2024	Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne	11 626,77	16 444 002,02

² Należy w tym miejscu zaznaczyć, że ze względu na procedurę przyznawania płatności bezpośrednich i płatności obszarowych PROW/PS WPR, tj. przyznawanie płatności do sumy powierzchni wszystkich działek deklarowanych do danej płatności przez danego producenta, przekazane dane w przedmiotowym zakresie zostały określone jako szacunkowe kwoty.